
Szanowni Państwo, drodzy Czytelnicy,

oddajemy w Państwa ręce 50. jubileuszowy numer Kwartalnika „Niepełnosprawność – Zagadnienia, Problemy, Rozwiązania”. W aktualnym wydaniu prezentujemy Państwu wiele interesujących publikacji, a wśród nich m.in. Rozdział 4 *Doskonalenie systemu technologii wspomagających* zawarty w Globalnym raporcie WHO i UNICEF na temat technologii wspomagających. Większość badań i rozwoju w sektorze technologii wspomagających koncentruje się na środowiskach o wyższych dochodach, chociaż największe niezaspokojone potrzeby występują w krajach o niskich i średnich dochodach. Niezaspokojone potrzeby w zakresie produktów wspomagających, zidentyfikowane przez użytkowników i bezpośrednich dostawców usług, mogą zaowocować innowacyjnymi projektami dostosowanymi do lokalnego kontekstu. Raport Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) na temat rozwoju w dziedzinie technologii wspomagających przedstawia bardzo wiele osiągnięć w siedmiu głównych domenach nowych technologii, które najprawdopodobniej będą miały wpływ na dziedzinę technologii wspomagających: sztuczną inteligencję; interfejsy człowiek-komputer; technologie czujników; robotyka; postępy w informatyce i łączności; wytwarzanie przyrostowe; oraz nowe materiały. Z perspektywy rozwoju technologicznego w ostatnich latach, potencjał innowacyjny tkwi głównie w zaawansowanych technologicznie rozwiązaniach, natomiast światowe potrzeby w zakresie produktów wspomagających są w większości ogólne i często proste. Wymaga to ukierunkowania innowacji na praktyczne i przystępne cenowo rozwiązania, w tym opracowanie innowacyjnych modeli świadczenia usług. Tytułem ilustracji świadczenie usług w społeczności w celu wspierania osób starszych, korzystających z produktów wspomagających w sposób dostosowany do wieku – zwłaszcza w oparciu o nowe technologie – może pomóc w przezwyciężeniu barier w dostępie do technologii wspomagających i w ich wdrażaniu.

Interesująca jest również praca *Zdolność do czynności prawnych osób niepełnosprawnych w świetle zobowiązań międzynarodowych Polski*. Niniejsze opracowanie podejmuje temat zgodności polskiego prawa ze zobowiązaniami międzynarodowymi wiążącymi Polskę w zakresie ochrony osób niepełnosprawnych psychicznie i umysłowo. Analiza opiera się na wykazaniu stosunku polskiego ustawodawcy do konieczności podejmowania działań mających na celu zapewnienie warunków dla efektywnego stosowania i przestrzegania międzynarodowych aktów prawnych dotyczących zdolności do czynności prawnych osób niepełnosprawnych. W treści artykułu dokonano szczegółowej prezentacji treści normatywnej art. 12 Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych oraz poruszono problemy związane ze złożonym przez Polskę oświadczeniem interpretacyjnym. Nadto uwypuklony został wpływ Rekomendacji R(99)4 Komitetu Ministrów Rady Europy oraz orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na poprawę sytuacji ubezwłasnowolnionych osób niepełnosprawnych. Zrekonstruowany na tej podstawie standard międzynarodowej ochrony stanowi punkt wyjścia do oceny polskich rozwiązań materialnoprawnych służących pomocy osobom niepełnosprawnym psychicznie i umysłowo.

Artykuł udziela odpowiedzi na pytanie, czy obecne przepisy dotyczące ubezwłasnowolnienia są zgodne z podstawowymi prawami człowieka, czy też uległy dezaktualizacji i wymagają gruntownych reform. Celem opracowania jest bowiem zwrócenie uwagi

na problematykę sytuacji prawnej osób ubezwłasnowolnionych, przy wykazaniu konieczności dostosowania polskich regulacji prawnych do potrzeb współczesnych czasów.

Na uwagę zasługuje także praca *W jaki sposób pracodawcy prywatni w Polsce stosują strategie zatrudnieniowe wobec osób z niepełnosprawnościami?*. Osoby z niepełnosprawnościami są grupą szczególnie defaworyzowaną na rynku pracy. Widać to zarówno w niskim wskaźniku zatrudnienia – obecnie wynosi on 32% oraz słabych warunkach zatrudnienia osób zatrudnionych. Dotychczas w Polsce nie realizowano badań poświęconych analizie strategii zatrudnieniowych pracodawców w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami.

Celem badania było poznanie strategii zatrudnieniowych i okołozatrudnieniowych pracodawców wobec osób z niepełnosprawnościami, wskazanie dobrych praktyk pracodawców i rekomendacji do dalszych działań w tym obszarze. W celu zapewnienia wysokiej jakości badania i ograniczenia błędów pomiaru zastosowano triangulację badawczą. W procesie badawczym dane zgromadzono przy użyciu analizy *desk research* stron internetowych 300 pracodawców, ankiety internetowej oraz indywidualnych wywiadów pogłębionych z pracodawcami, pracowniczkami i pracownikami z niepełnosprawnościami, reprezentantkami i reprezentantami związków zawodowych i organizacji pracodawców. Na bazie zebranego materiału przygotowano również 5 studiów przypadku zawierających dobre praktyki.

Zgodnie z wynikami badania większość badanych pracodawców nie posiadała na swoich stronach internetowych oraz profilach w mediach społecznościowych strategii zatrudnieniowych lub okołozatrudnieniowych, w tym dla osób z niepełnosprawnościami. W zidentyfikowanych strategiach osoby z niepełnosprawnościami były przedstawiane zazwyczaj jako część zespołu różnorodnego i nie kierowano do nich wyodrębnionych działań. Przeprowadzone badanie umożliwiło zgromadzenie danych i sformułowanie wniosków i rekomendacji, z których mogą skorzystać zarówno pracodawcy, jak i inni interesariusze rynku pracy, a także instytucje zaangażowane w kształtowanie polityk publicznych na rzecz osób z niepełnosprawnościami i pracodawców w Polsce.

Życzymy Państwu interesującej lektury.

dr hab. Wojciech Misztal,
prof. UW

Dyrektor Biura ds. Analiz,
Prognoz i Współpracy
Międzynarodowej

dr Krzysztof Czechowski
Redaktor Naczelny

dr hab. n. med. Anna
Wilmowska-Pietruszyńska,
prof. UŁa

Zastępca Redaktora
Naczelnego
i Redaktor Tematyczna